

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Synopsis Magnalium Divi Josephi

Ignatius <a Sancto Francisco>

Leodii, 1684

Cap. 13. Roboratur iterùm assertum nostrum de veritate Paternitatis D. Iosphi absque generatione à Scripturâ in verbis Christi Præcursoris ex quibus ostenditur posse fieri quod quis fit Pater verè ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-38500

Deo bene viso, supplendo etiam actionem illam ad ultimam dispositionis positionem pro animâ introducendam requisitam? Cur non ergo Divus Iosephus verè propriè & reapse Christi Pater, etsi eum non genuerit, id asserente scripturâ tam disertè, & tam frequenter?

CAPUT XIII.

Roboratur iterum assertum nostrum de veritate Paternitatis D. Iosephi absque generatione à Scripturâ in verbis Christi præcursoris, ex quibus ostenditur posse fieri quod quis sit Pater verè sine generatione?

I.

Oc Assertionis nostræ robustissimum fundamentum in verbis præcursoris Divi Joannis Baptistæ constitutum educitur ex Matthæi cap. 3. vers. 9. ubi vanam S. Præcursori retundere Pharisæorum & Sadducæorum ad se venientium fiduciam, seu potius præsumptionem, quâ sine operibus justitiæ omnia sibi promittebant, ob id solum quod essent genus, & filii Abrahæ, & quod Abrahæ & semini ejus Deus benedictionem, & salutem promississet, sic ait ad illos: *Ne velitis dicere intra vos, Patrem habemus Abraham, dico enim vobis quia potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ*: in quibus verbis, ecce tibi per potentiam Dei filios Abrahæ, qui tamen ab Abraham non essent geniti nec mediatè, nec immediatè, sed à Deo ipso ex lapidibus suscitati: ex quo infero, ergo & Christus verus filius Iosephi, etsi non ex eo genitus, Scripturâ id tam asseveranter pronunciantem, quia scilicet ei à Deo, eo quod diximus modo, suscitatus, quæ enim hîc difficultas major quàm ibi?

I I.

Ut huic argumento ineluctabili sua vis & robor maneat, discutendæ sunt operosius, & ad trutinam vocandæ varietatè hujus loci Interpretum explicatio-

nes: meretur id omninò argumenti dignitas: & illas quæ ipsius vim effugere potius, quam effringere videntur, nullus esse momenti ostendendum: igitur sit

SECTIO PRIMA.

Refertur prima explicatio verborum Divi Præcursoris & refutatur.

PRIMA explicatio est Origenis hosi-
milia 22. in Lucam, quem sequuntur
multi Interpretes, qui expressè negat
hæc verba intelligi de Physicâ & reali
lapidum propriè dictorum conversione
in filios Abrahæ secundum carnem,
sed vult intelligi de morali & spiri-
tuali Gentilium per lapides significato-
rum, in filios Abrahæ transmutatione
non secundum carnem, sed secundum
spiritum, seu secundum imitationem
fidei & morum Abrahæ.

Hæc ergo Origenis explicatio duplicem
in hoc textu inducit metaphoram,
unam ex parte termini à quo hujus
conversionis, alteram ex parte termini
ad quem, id est unam ex parte lapidum
convertendorum, per quos intelligit,
non saxa aut silices, sed Gentiles:
Alteram ex parte filiorum Abrahæ,
in quos illi convertendi, per quos
non intelligunt filios Abrahæ secundum
carnem, sed secundum spiritum, seu
secundum imitationem fidei & morum
Abrahæ.

Porro idèdè Gentiles ex hâc opinione
comparantur lapidibus: Primò, quia
colebant lapides, & in illis confidebant:
dicitur autem in Scripturâ Psalmo 137.
vers. 16. *Similes illis fiant qui faciunt ea,
& omnes qui confidunt in eis*. Undè ait
Origenes loco citato. *Non utique lapides
irrationales corporeosq; monstrabat
Ioannes, sed homines insensibiles, & quon-
dam duros, qui quia lapides & ligna ad-
orabant, impletum est illud quod in Psalmo
cantabatur. similes illis fiant qui faciunt
ea, & omnes qui confidunt in eis*. Secun-
dò, ratione infructuositatis eorum:
Gentiles enim adinstar lapidum erant
infructuosi. Ita Doctor Henricus
Rampeus

Rampenne Huo-Leodiensis ad hunc locum Matthæi. Tertiò, quia sicut sculptura in lapide difficilis est, sed semel facta permanet, sic & fides in Gentilibus. Ita noster Imperfectus in Matth. homil. 3. *Lapis quidem, inquit, durus est ad opus, sed cum factum fuerit opus ex eo, deficere nescit. Sic & Gentes cum difficultate quidem crediderunt, tamen credentes permanent in æternum.*

VI. Pro hæc quoque sententiâ citantur Divus Cyprianus lib. 2. epist. 3. Divus Ambrosius in cap. 3. Matth. & noster Imperfectus ubi supra: sed non rectè, quia nullus horum negat posse intelligi hunc Matthæi locum de conversione physica & reali lapidum propriè dictorum: sed interpretantur tantùm illum secundùm sensum moralem, cum quo alius verus & genuinus sensus, qui literalis dicitur, est admittendus, & quem nos hîc inquirimus.

VII. Igitur non placet hæc explicatio, si de literalis sensu intelligatur, ut enim benè observavit Abbas Rupertus in hunc locum, non dixit Baptista solummodò & cum præcisione de lapidibus, sed dixit signanter de lapidibus istis, aliquos in particulari demonstrando qui ibi tunc aderant, quæ demonstratio fuit verborum Divi Joannis & mentis audientium determinatio ad rem demonstratam seu præsentem, quo in in factò nulla potest subesse metaphora aut tropus, sive de cætero illi lapides fuerint ii qui in ripâ Jordanis (ubi prædicabat Joannes) jacebant, sive memorabiles illi, quos Josue de Jordane tulit, & quos in medio ejusdem fluminis alveo, ubi Arcæ Domini transitum præbuerat, jubente Domino ad rei memoriam posuit, qui adhuc ibi eminere dicuntur, Josue cap. 4.

VIII. Dices demonstrasse Gentiles qui ibi cum cæteris aderant. Respondeo cum eodem Ruperto. *Sensus quidem verus est per lapides rectè posse intelligi homines Gentiles, lapidea simulachra volentes, de quibus & nos fuimus vel sumus, in filios Abrahæ suscitati per fidem IESU Christi, sed non leguntur tunc adfuisse, vel venisse ad Joannem in Jordane ejusmodi lapides, ejusmodi homines.* Unde nimis gratis & ad fugiendum tantùm hoc effingitur.

Sed etsi daremus gratis adfuisse alios quos Gentiles, unde probabile fieret quod D. Joannes carpens Phariseos & Sadducæos, istos Gentiles digito demonstrasset, & suggillasset vocando lapides, qui potius erant alliciendi ad conversionem, quàm exasperandi per ejusmodi aculeum?

Nec dicas non suggillari, cum dicat illos convertendos in filios Abrahæ. Nam primò non dixit eos convertendos, sed potentem esse Deum illos convertere. Secundò, quia dicitur de illis qui veniebant ad Joannem quod *Baptizabantur ab eo confitentes peccata sua.* Non ergo illi tunc fuissent lapides, ut pro lapidibus à Joanne demonstrari potuissent.

Replicabis, non vult Evangelista quod omnes baptizabantur & confitebantur peccata sua, nam in textu allato, *Baptizabantur ab eo confitentes, peccata sua,* to *confitentes* restringit propositionem, & reducit numerum illorum qui baptizabantur, ad eos solos qui confitebantur peccata sua: ut sensus sit, baptizabantur ab eo illi qui confitebantur peccata sua & non alii: Sed contra, quia verba illa, *& baptizabantur ab eo in Jordane, confitentes peccata sua,* non ligantur, sed separantur interpunctione, seu virgulâ positâ inter verba illa (*in Jordane*) & ista (*confitentes peccata sua,*) ut patet ex originali, ex vulgatâ nostrâ, & lectiõne SS. Patrum Patrum, qui verba illa Matthæi non aliter legunt: ut proinde alius sit sensus quam ille quem pretendit objiciens, quod scilicet illi, qui exhibant ad eum Jerosolymâ, & ex omni Judæâ & Regione circa Jordanem, duo faciebant; primum, quod baptizabantur ab eo: Secundum, quod confitebantur peccata sua. Addo quod cum Joannis baptismus esset baptismus penitentia, ab eo baptizati non erat aliud, quàm factò confiteri se esse peccatores, & velle penitere.

Confirmatur quia Matthæus in loco quem versamus distinctionem indigit eorum qui veniebant ad Joannis baptismum: eorum scilicet qui exhibant Jerosolymâ, & ex omni Judæâ & Regione circa Jordanem, qui baptizabantur ab eo, confitentes peccata sua, ac

IX.

X.

XI.

XII.

deinde Pharisæorum & Sadduceorum, quorum multos etiam videbat Joannes venientes ad baptismum, sed nec facientes fructus dignos poenitentiae, nec dispositos ad faciendum, quibus dicebat: *Progenies viperarum quis demonstravit vobis fugere à venturâ irâ? facite ergo fructum dignum poenitentiae. & ne velitis dicere intra vos, Patrem habemus Abraham, dico enim vobis, quia potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ.* Hos fictè venisse insinuans carpebat & urgebat ut quandoquidem veniebant ad Baptismum poenitentiae, facerent ergo fructus dignos poenitentiae: Baptismum verò piorum insinuat fuisse sine fictione, & in sinceritate, per hoc quod dicit quod non tantum baptizabantur, sed etiam confitebantur peccata sua: illa ut puto clarissima sunt.

XIII. Quare certissimè concludendum verba hæc Divi Joannis Baptistæ ad hos fictos poenitentes, in sensu proprio & literali intelligi debere de reali & physicâ conversione lapidum propriè dictorum, non verò de conversione eorum qui exibant Jerololymâ, & ex Judæa, & Regione circa Jordanem & baptizabantur ac confitebantur peccata sua ut patet.

XIV. Quod adhuc exinde confirmatur, quod per illa verba vult S. Præcursor exaggerare summam Dei potentiam, cui nihil sit difficile multò minus impossibile, ut verbum & promissionem suam impleat: undè necesse est omninò dicere adduxisse in exemplum rem difficillimam. At si per lapides convertendos in filios Abrahæ intelligeret Gentiles, nihil plus miri esset in hac conversione quam in conversione Pharisæorum & Sadduceorum, immò minùs; cum innueret per ea verba in his esse plus duritiei, obstinationis, & resistantiæ ad conversionem, quam in istis quos lapides vocat: ergò certissimè & sine ullâ dubitatione intelligendus de aliâ conversione quam morali istâ Gentilium, scilicet de reali & physicâ lapidum propriè dictorum, quod amplius patebit ex dicendis.

SECTIO II.

Refertur secunda Explicatio eorumdem verborum, & refutatur.

EX dictis Sectione præcedenti manifestè patet in his verbis Divi Joannis, conversionem illam lapidum in filios Abrahæ, quam Deus potens est facere in sensu proprio & literali ex parte termini à quo intelligendos esse de verâ, reali & physica conversione lapidum propriè dictorum qui jacebant in ripâ vel eminebant in alveo Jordanis. Restat difficultas in explicandâ hæc conversione ex parte termini ad quem, seu de quibus Abrahæ filii intelligi debebat, in quos illa conversio lapidum est possibilis? an de veris & propriè dictis? an verò de spiritualibus tantum? Quamvis enim Deum de lapidibus homines suscitare posse indubitatum sit, quippe qui etiam ex nihilo cuncta creavit, non tamen videtur posse filios Abrahæ veros & propriè dictos: cujus rei ratio est, quod talis filiationis non possit esse nisi posito fundamento, quod est generatio, ut docent communiter Philosophi, quæ tunc abesset, cum dicantur à Deo per potentiam absolutam Abrahæ, tot sæculis jam mortuo, de lapidibus suscitandi.

Propter hanc rationem Noster Sylveira in Evangel. tom: 1. lib. 3. cap. 1. quæst. 36. & alii ante, & post ipsum, rem ita explicant, ut scilicet verum sit posse Deum de veris lapidibus suscitare filios Abrahæ, quia potest Deus quovis lapides in homines convertere, & in his indere fidem & pietatem Abrahæ, quo pacto erunt filii Abrahæ, non quidem secundum carnem, sed secundum spiritum, pro quibus præcisè intelligantur promissiones factæ.

Sed contra hoc est: Primò, quod si promissiones factæ Abrahæ, & in ejus filiis implendæ, præcisè intelligendæ essent de filiis Abrahæ secundum spiritum, ita ut nihil referat sint ne illi veri Abrahæ filii nec ne, modò tantum imitentur fidem & mores Abrahæ. Certe

Certè abs re omninò fuisset quod potentiam Dei ad suscitandos ex lapidibus alios pro ipsis filios, qui benedictiones illas participarent, intentasset: ut quid enim hoc? Cùm ex infinito Gentium omnium numero posset in eum finem tales filios in locum paucorum Judæorum ex hypotesi vastandorum substituere. Itaque illud unicum, positâ hâc explicatione, habuisset agendum Joannes, Phariseos scilicet & Sadducæos quos arguebat, istum quo laborabant errorem eis detegere, ostendendo hoc quod illi de filiis secundum carnem intelligebant, intelligi de spiritualibus præcisè, & facile posse Deum, illis in peccatis suis dimissis, converti ad Gentes, & in illis conversis tanquam in filiis spiritualibus reverà per promissiones intellectis, easdem implere promissiones. Et hoc quidem modo, melius quàm illo, Joannes vanam Phariseorum & Sadducæorum retudisset fiduciam: non enim dubitabant hi posse Deum ex multitudine lapidum in ripâ Jordanis jacentium novam condere gentem, quæ creditura esset in eum, & horum corda recentem ab eo condita, nullis obliquis affectibus depravata, posse ad se convertere. Et si hoc Deus fecisset nihil erat quod multum erubescerent: Sed quod Gentes quæ idola colebant, fierent præmissarum filiis Abraham benedictionum participes, ipsi verò veri Abraham filii, quibus in ipso promissiones factæ fuerant, & qui veri Dei cultores videbantur, ab eis repellerentur, hoc profectò eis intolerabile fuisset. Quare Divus Joannes potius per Gentes, quàm per lapides eorum stultam fiduciam castigasset.

XVII. Secundò, quia promissiones factæ Abraham pro filiis, debebant etiam impleri in filiis veris & propriè dictis, licet in his tantum in quibus etiam esset ratio filiationis spiritualis, seu imitatio fidei & morum Abraham: immò in his primariò & principaliter, eo quod pro illis primariò & principaliter factæ essent, & non nisi secundariò tantum Gentes ad illarum participationem cum his admixtae sint: Unde illæ Christi voces, *Non sum missus nisi ad oves, quæ perierunt domus Israel.* Matthæi cap. 15. vers. 24. *Non est bonum sumere*

panem filiorum, & mittere illum canibus. Ibidem vers. 26. &c. His ergò vastatis, & omninò profligatis, necesse fuisset alios similes filios in horum locum excitari, in quibus hæc promissiones in veris filiis complendæ, implerentur: quales certè non essent Gentiles facti per conversionem ad fidem & morum imitationem ipsius Abraham spiritualis filii. Confirmatur hæc ratio: quia una è promissionibus Abraham factis, est conservatio seminis in quo benedictiones complerentur, & unio cum Abrahamo tanquam eum Patre fuit fundamentum cæterarum benedictionum propter Abraham promissarum.

Tertiò, etsi non esset necesse intel- XVIII. ligere in istis promissionibus nisi filios spirituales Abraham, quia tamen certum est Phariseos & Sadducæos aliter existimasse, illas scilicet debere compleri in filiis veris & propriè dictis, id est secundum propagationem seminis (inde enim illorum vana fiducia) propterea de his adhuc, non verò de spiritualibus filiis esset intelligendus sanctus Præcursor: Ratio est quia attendebat hic ad istam illorum fiduciam, & per illam ipsam vult eos concludere: ergo necessarium est ipsum velle, Deum esse satis potentem, si necesse sit, ex lapidibus alios viros & propriè dictos filios Abraham suscitare pro ipsis, ipsis meliores futuros, in quibus promissiones (ex ipsorum opinione in filiis Abraham veris complendæ) complerentur: alias inappositè, & non ad hominem ut aiunt argueret, nec ex ipsis ipsos confutaret.

Exaggerat ergo omninò Divus Joannes XIX. Dei potentiam, & ingerit aliquid valde inusitatum, & quod difficile casurum erat in mentem Phariseorum & Sadducæorum. At posse Deum qui ex nihilo cuncta creavit, qui uxorem Loth in statuam salis convertit, &c. suscitare de lapidibus homines, non potuit illis esse ambiguum, ergo aliud voluit Divus Joannes, scilicet ex lapidibus veris veros filios & non imitativè tantum posse Deum Abraham suscitare.

SECTIO III.

Proponitur alia horum verborum explicatio, & iterum refutatur.

XX. **O**stendimus supra terminum possibilem hujus conversionis de qua Divus Joannes, non posse intelligi in sensu metaphorico ex parte termini à quo contra Origenem, sed debere intelligi in sensu vero litterali, & eo quem ipsa verba propriè sonant, ut proinde verba ipsius necessariò significant veros & propriè dictos lapides, prout terminus ille *lapis* communiter accipitur, & pronomem illud demonstrativum (*de lapidibus istis*) in ejusdem verbis Joannis appositum designat: evicimus deinde Sectione præcedenti per filios Abrahamæ, in quos dicti lapides convertendi, non posse etiam intelligi filios spirituales, qui cum ideò tantum dicantur filii Abrahamæ, quod ipsius mores imitentur, impropriè solum dicuntur illius filii: unde omninò necessarium est, ut per terminum *ad quem* fieret illa conversio lapidum, seu per filios Abrahamæ, intelligantur filii veri & propriè dicti.

XXI. Porro duplex datur conversio realis & physica rei in rem ex parte termini in quem fit conversio: Prima, est conversio rei in rem præexistentem ante conversionem: talis est transsubstantiatio illa mirabilis & divina, seu conversio panis in corpus Christi, & vini in ejus Sanguinem, vi verborum consecrationis à ministro cum intentione prolatorum in Sacramento Altaris: Secunda, est conversio rei in rem quæ necdum est, sed primò producitur per ipsam conversionem, talis fuit conversio aquæ in vinum in nuptiis Canæ Galileæ Joan. cap. 2. Cum ergo propter rationes Sectionum præcedentium, conversio lapidum in filios Abrahamæ, in sensu litterali & proprio per Divum Præcursores intellecto, cogamur admittere intelligi de conversione lapidum verorum ac propriè dictorum, in filios Abrahamæ veros ac propriè dictos:

Restat videndum an hæc conversio intelligi debeat secundum primum, an verò secundum posterius membrum hujus divisionis.

Pater Cornelius à Lapide in cap. 3. ^{XXII} Matth. explicans allata sancti Præcursoris verba post Dionysium Carthusianum, Didacum Stella & alios reducit ad primum: cum enim possit Deus per absolutam suam potentiam quamlibet substantiam creatam in aliam transmutare totaliter, pura tam quoad materiam, quam quoad ad formam, potest consequenter ex lapidibus suscitare filios Abrahamæ, quia potest lapides convertere in corpora mortuorum filiorum Abrahamæ, illaque animare, & à morte suscitare: atque hæc ratione erunt veri filii Abrahamæ ex lapidibus per divinam potèntiam suscitati, sed tamen ex Abrahamo prius geniti: hic modus explicandi aliquibus placuit valde, quia est facilis: idest satis clarè dissolvit difficultatem.

Sed nec hæc explicatio placet: ^{XXI} quamvis enim id omninò possit Deus: attamen hæc non est quæstio quid potuerit Deus, sed quid hæc intenderit Sanctus Præcurfor? Mens porro illius talis omninò fuisse censenda est quando hoc protulit, ut si hoc fieret quod fieri posse asserit, nihil ex eo incommodi sequeretur: sequeretur autem secundum hanc explicationem: quia illa corpora in quæ lapides isti converterentur, cum animarentur denuò, vel animarentur priore suâ animâ, vel novâ, neutrum dici potest sine magno incommodo: probatur quoad primam partem: quia si priore suâ animâ animarentur, ergo hi essent omninò iidem qui prius fuerant & devixerant: non ergo suscitarentur filii Abrahamæ in locum vastandorum substituendi, idest novi, sed mortui resuscitarentur: Secundò, est manifestè contra textum nam in his verbis: *Potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahamæ*, to *Abrahamæ*, est dativi casus, ut norant Interpretes, inter quos ex nostris Thomas Beauxamis tom. 1. in Evang. ad hunc locum, & Sylveira tom. 1. in Evang. lib. 3. cap. 1. quæst. 36. quod & evidens est, nam in Græco vox *Abrahamæ* est conjuncta cum articulo dativi casus

casus *to* non verò cum genitivo *ton*: & Syriaca versio apud eundem Sylveiram sic habet: *Dico enim vobis quia potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios ipsi Abrahamo*, cui consonat versio Vatabli apud eundem Sylveiram ibidem, quæ sic habet: *Potens est Deus de lapidibus istis liberos ipsi Abrahæ excitare*. In hoc autem casu non esset suscitare filios Abrahæ in dativo, sed resuscitare filios Abrahæ in genitivo, ut patet: Tertio, vel illi juxta hanc opinionem resuscitandi fuerant boni vel mali: si boni, cum in illis jam completæ essent benedictiones quæ illos tangebant, cur revocarentur ad vitam exponendi iterum periculo illas perdendi? & quomodo in eis possent compleri illæ quæ in posteris pro quibus subrogarentur deberent compleri? si verò mali, cur hi jam mortui potius ex Inferno ubi nulla est redemptio, revocarentur ad penitentiam, quam Pharisæi viventes? Certè nullus est qui non censebit hæc nimis aliena esse à mente Divi Joannis.

XXIV. Quod si novâ velis animâ corpora illa mortuorum Abrahæ filiorum esse informanda: peto in die judicii quâdo animæ forent ad sua corpora revocandæ, & illis iterum & æternum consociandæ, quænam illarum duarum animarum quæ in hæc sententiâ successivè idem corpus animassent, & in morte destituisent, illud repeteret, & cui illorum adjudicaretur? an fortè utraq; simul idem corpus animaret? an una in æternum in statu separationis maneret corpore viduata? deinde quænam illarum duarum corpori isti sociaretur? quænam illo viduaretur? an prior? an posterior? & cur hæc potius quàm ista? an fortè hæc modò, modò ista successivè? an denique media pars corporis uni, media alteri aptaretur animæ? Tandem cum idèd hoc velit Cornelii à Lapide sententia, lapides in corpora mortuorum filiorum Abrahæ converti, ut ex hoc possent dici filii, quia ab eo seu mediatè seu immediatè geniti, videat Cornelius quomodo poterit hoc esse? cum unio secundæ animæ cum isto corpore, in quo stat formaliter generatio, nõ esset ab Abrahamo nec immediatè nec mediatè?

vides ergo quantis hæc sententia sit obnoxia incommodis. Quare sit

SECTIO IV.

Verus horum Divi Joannis verborum sensus.

Certè attentis præcedentibus, nihil omninò restat, nisi ut dicamus hanc Divi Joannis propositionem explicari debere per secundum modum conversionis physicæ & realis ex parte termini *ad quem*, idest per conversionem in terminum, qui non erat ante, sed primò fit & producit per ipsam conversionem, ut scilicet hæc propositio intelligatur litteraliter & simpliciter pro ut verba sonant. Quare hæc erit illius sensus, Potens est Deus de lapidibus istis, idest in ripâ Joannis jacentibus, suscitare, idest facere, & producere novos Abrahæ filios veros & propriè dictos.

Ab hoc simplici & obvio, ad quem præ se ferunt verba Divi Joannis sensu, ad supra relatos deflecterunt Interpretes maximâ ex parte, quia existimant hunc non posse esse verum: non posse enim poni relationem nisi posito ejus fundamento, axioma est Philosophorum, consequenter nec Paternitatem, seu Filiationem sine generatione, quemadmodum nec relationem causæ & causati absque causalitate. Sed cum multos SS. Patres & Doctores videam hunc nostrum sensum etiam dedisse, ut infra videbimus, ex quo contentarium est, utin eo non illam censuerint esse cum veritate impossibilitatem, quam fingunt illi qui contradicunt, hinc est quod illos secutus, eum eo libentius amplector, quò cæteris præterendus, quia magis obvius & litteralis.

Verùm cum in tantum sit probabilis & receptibilis hominum quantumvis doctissimorum opinio, in quantum non pugnat cum ratione: Restat hic ostendendum, illum quem verbis istis dedimus sensum non pugnare cum ratione, sed è contra illâ niti: probatur igitur primò à refutatione cæterarum explicationum: cum enim necessarium sit

X x 2

sit

fit hanc Divi Joannis propositionem, in aliquo sensu esse veram, nec in cæteris possit sustineri, ut vidimus Sectionibus præcedentibus, omnino restat ut in hoc sensu veritas ejus subsistere debeat, eum nullus alius assignari possit, nec possit mentiri Scriptura.

XXVII. Probatur secundò hæc ratione: Ille est verus & proprius sensus propositionis Sacrae Scripturae, quem littera & verba propositionis primò ex se & propriâ significatione sonant, nisi ille sensus tam evidentè pugnet cum ratione ut necessariò ad metaphoram recurrendum sit: ita omnes Theologi & Interpretes: sed hic sensus à nobis verbis Sancti Præcursoris datus, est talis: ergo est verus & proprius illorum verborum sensus. Prima pars minoris hujus argumenti clara est. Probatur secunda, quod scilicet sensus à nobis verbis Præcursoris datus, non pugnet cum ratione. Quod enim dicitur contra non potest quis esse verè Pater nisi posito illo per quod est Pater, scilicet generatione; non multum urget: tota enim ratio dicendi quod generatio sola sit ratio per quam quis est verè Pater, est consuetudo cernendi, & omnimoda rationis præoccupatio: Nam quia non aliam cognoscimus Paternitatem veram, nisi illam quæ est per generationem, idèò arbitramur nullum posse esse verè alterius patrem nisi per generationem: sed si potentia Dei per ea solùm quæ videmus & ordinariæ fiunt, metiendæ esset, certè nec infinita esset. nec quidquam quod nostram intelligentiam superat, posset, consequenter nec divina esset.

XXIX. Dicendum ergo, non potest quis esse verè pater viâ naturali & ordinariâ nisi per generationem, potest tamen viâ supernaturali & extraordinariâ, & per divinam voluntatem ac potentiam: Nec in hoc major est difficultas quàm in multis aliis de fide, in quibus naturalis ratio obstupescit, & quam Dei revelatio corrigit: ut quod tres Personæ Sanctissimæ Trinitatis sint unus & idem Deus, realiterque identificentur cum uno Deo simplicissimo & omnis compositionis expertissimo, & tamen sint realiter distinctæ inter se, contra illud axiomam rationis naturalis. *Quæ sunt ea-*

dem uni tertio, sunt eadem inter se. Quod in Mysterio Dominicæ Incarnationis natura humana, quæ est substantialis, non per se subsistat, sed per aliud, scilicet per Verbum: & è contra in Eucharistiâ, quod species seu accidentia existant sine subjecto in seipsis: quod Corpus Christi sit quantum, non tamen sit extentum, sed sit totum sub totâ, & totum sub quâlibet vel minimâ specierum panis & vini parte, & alia similia multa: sicut ergo in his credimus contra naturalem rationem, quia id ita esse revelatum est à Deo, sic & hic ubi de summâ Dei potestate, cui quanta possumus & infinitis plura quàm capere possumus, concedere debemus, captivandus est intellectus in obsequium fidei, & reverentiam tantæ potestatis. Et certè quis tibi dixit præter viam generationis, nullam aliam esse, quâ possit Deus facere aliquem verè alterius patrem, ut hoc infinita ejus neget potestati? præsertim cum audis è contra hæc verba Divi Joannis. *Potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ.*

Confirmatur hæc sententia ex ipso textu & verbis Divi Joannis: nam ut notavimus hic supra Sectione præcedenti num. 23. *to suscitare* in illis verbis non junctum cum Genitivo, sed cum Dativo *Abrahæ*, quod significat non priores vitæ functos vitæ reddere, sed novos dare? Deinde ut hos novos filios intelligas esse veros & propriè dictos filios, non verò spirituales tantum & metaphoricos, observant periti *to suscitare filios Abrahæ*, Hebraicam esse locutionem, quæ significat plus quam gignere, nempe gignere unde videntur gigni non posse, seu melius, dare & habere filios, undè videntur dari & haberi non posse & utiq; optimè ad rem nostram, quid enim magis distat à vitâ & ratione quàm lapides, ex quibus tamen fierent homines? Quid magis distat à communi usu, quàm hominem aliquem fieri patrem alterius hominis ex lapide facti, ac si ipse eum genuisset.

SECTIO V.

Probatu hic sensus auctoritate Sanctorum Patrum.

XXXI. **A**gmen ducat Sanctus Hieronymus in cap. 1. Matthæi quem sequitur Divus Thomas Aquinas Philosophiæ Pharus & Theologorum Vertex in Catenâ ad cap. 3. Matthæi: ubi Sanctus ille Pater duas adducit hujus loci explanationes: Primam his verbis. *Lapides Ethnicos propter cordis duritiam.* Deinde addit secundam. *Sive simpliciter, nota istud (simpliciter) indicat Dei potentiam quâ qui de nihilo cuncta fecerit possit & de saccis durissimis populum procreare.*

XXXII. Dices colligi quidem ex hac secundâ explanatione Divi Hieronymi, eum loqui de veris lapidibus, non verò de filiis Abrahæ proprie dictis: Non enim dicit quod possit Deus de saxis durissimis filios Abrahæ procreare, sed populum procreare: quare explicandus Hieronymus juxta dictâ Sectione 2. quod scilicet possit Deus de saxis durissimis procreare populum, qui per imitationem fidei & morum fierent filii spirituales Patris Abrahæ: Respondeo, non potuit Divus Hieronymus ita stupidè hallucinari ut crederet populum alterum de saxis durissimis procreatum cum conversione ad mores Abrahæ tantum, esse simpliciter filios Abrahæ: quis enim unquam crediderit tales esse filios Abrahæ simpliciter? Atqui loquitur Sanctus Præcursor de filiis Abrahæ ex lapidibus suscitandis, & Divus Hieronymus dicit hunc locum posse explicari *simpliciter*, ergo ex mente Divi Hieronymi intelligendus Divus Joannes de filiis Abrahæ simpliciter.

XXXIII. Sequitur Divus Chrysostomus in cap. 3. Matth. Homil. II. ubi sic ille: *Potest Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ. Nonnulli quidem opinantur hoc illum dixisse de volatione gentilium quos metaphoricis lapides nominaverit: Ego tamen aliam quoque hujus dicti intelligentiam esse prospicio. Quæ verò est ista? ne, inquit, putetis quoniam si pecca-*

ris ipsi, absque filiis, orbumq. Patriarcham Deus esse patitur: Non erit istud omnino, non erit, Deo enim possibile est filios ei etiam de lapidibus suscitare, atque ad nobilitatem propinquitatis eius adducere, siquidem & ante sic factum est. Hominem enim ex lapidibus fieri tale est, quale fuit puerum de sterili matre procedere: quod etiam Propheta significans, Aspiciite, inquit, in solidam petram de qua excisi estis, & in foveam lacus de qua effossi estis. Aspiciite in Abraham Patrem vestrum, & in Saram qua genuit vos. Hujus igitur illos Prophetia ammonens & ostendens quoniam prius quoque tam admirabili modo eum fecisset parentem, ut quodammodo ex lapidibus et filium dedisse videatur, nunc quoque istud dicit esse possibile: Et post pauca, Nec verò ait, potest homines ex lapidibus facere, sed quod multò erat præcisius, filios inquit Abrahæ, quid clarius? quid expressius pro nostro asserto?

Neque dicas Divum Chrysostomum ab hoc sensu deflectere per hæc quæ ibidem sequuntur: *Nempè considera quemadmodum illos à jactatione etiam carnali & refugio istius propinquitatis abduxerit, ut potius in conversione verâ & conversatione sanctâ spem salutis locarent: vidisti quemadmodum cognationem carnalem excludens, hanc quæ per fidem constat induxerit.* Non enim vult per hæc Chrysostomus Divum Joannem excludere cognationem carnalem à ratione filiorum Abrahæ ex lapidibus per extraordinariam Dei potentiam suscitandorum (quod est in questione) sed tantum excludit S. Doctor istam carnalem cognationem si sit sola à promissionibus percipiendis: Enimverò etsi illæ promissiones filii Abrahæ secundum carnem factæ sint, non tamen ut in illis compleantur nisi spirituali etiam cognatione instructi fuerint? ut proinde non in illâ carnali, sed in hac spirituali, idest conversatione sanctâ, spem salutis scirent Pharisæi esse locandam, quos à jactatione carnali & refugio istius propinquitatis Sanctus Præcursor abducebat: hæc ad oculum patent ex verbis Chrysostomi.

Eodem modo noster Joannes XLIV. XXXV. Patriarcha Jerosolymitanus, ille qui

dicitur Imperfectus in Matthæum: in fragmentis Commentar. in Luc. c. 3. inter ejus opera à nostro Patre Petro Wastelio uno volumine collecta suoque authori asserita, tibi sic ille: *Dico enim vobis quia potens est Deus de lapidibus istis, &c. Quasi dicat ne putetis quod si vos perieritis, filii privetur Patriarcha, potest Deus enim etiam ex lapidibus homines illi præbere, & ad illum perducere sanguinem. Pondera hoc, Potest Deus ex lapidibus homines illi præbere, & hos ad illum perducere sanguinem.*

XXXVI. Sequitur deinde Euthymius in c. 3. Matthæi ejus hæc sunt verba: *Ne putetis, inquit Ioannes, quod si vos absque fructu virtutum perieritis, nulli reliqui erunt Abrahæ filii: Potest enim Deus de inanimatis his lapidibus suscitare filios ipsi Abrahæ: Etenim ipsum Isaac quoque suscitavit ei de inanimato ac lapideo Sara utero.*

XXXVII. Eodem modo loquitur Theophylactus in eundem locum Matthæi, ubi sic ille: *Per lapides intelliguntur Gentiles, è quibus multi crediderunt: simpliciter tamen dicebat Ioannes quod ex lapidibus possit Deus facere filios Abrahæ. Erat enim & vulva Sara lapis propter sterilitatem & nihilominus pepererat.*

XXXVIII. Tandem Dionysius Carthusianus, qui in cap. 3. Luc. art. 9. circa medium eadem verba ita interpretatur: *Dico enim vobis quia potest Deus de lapidibus suscitare, id est procreare seu ad esse deducere filios Abrahæ: Quod tripliciter intelligi potest & verificari. Primò, per lapides intelligendo ipsa saxa à Ioanne ad oculum demonstrata: per filios verò intelligendo homines justos, qui fidem & perfectionem Abrahæ assequendo, spirituales eius filii essent. Etenim Deus omnipotens qui cuncta de nihilo fecit, naturas rerum commutare, & se invicem convertere facillime potest. Secundò, per lapides intelligendo Gentiles à Judæis vehementer contemptos, quod instar lapidum spiritualiter duri, impoliti, seu incircumcisi ac steriles erant, & Idola muta, lapideaque colendo, illis conformati fuerunt, secundum illud Psalmista: *similes illis fiant qui faciunt ea, & omnes qui confidunt in eis.* Deinde subdit quod è re nostra. Tertiò, per lapides intelligendo saxa præfata seu alia, & per filios Abrahæ intelligendo*

filios carnales ejus. Quid clarius? Ad ditque Dionysius, sed fortè non apparet quomodo id fieri potuerit aut possit, præsertim cum tempore illo Abraham obierit, & carnales filii ex carnali semine propagentur: Nihilominus Deus ejus potestas est penitus infinita, hoc pluribus modis potest, &c.

An non his accenseri possit Beatus Petrus Damianus Cardinalis in alia quidem, sed simili materiâ disputans, hic ferm. 64. expendens hæc verba Christi Domini è cruce pendentis ad Matrem de discipulo dilecto: *Mulier ecce filius tuus*, sic argumentatur: *Sicut dixit matri ecce filius tuus: ita dixit discipulis hoc est Corpus meum; & tantum fuit in illis verbis effectus, ut illicò panis ille, quem dabat, Dominicum fieret Corpus, dixit enim omnia & facta sunt. Ex quâdam itaque similitudine, si dicere audeamus, & Beatus Ioannes non solum filii potius est nomine, sed propter verba illa dominica quoddam majus necessitudinis Sacramentum apud Beatam Virginem obtinere meruit. Ubi ille Sanctissimus & Doctissimus Cardinalis comparat verba Christi ad Matrem in Cruce, cum ejusdem verbis ad panem in Cœnâ Eucharisticâ, ut scilicet sicut per hæc verba: *Hoc est Corpus meum*, panis factus est illico Corpus Christi, sic per ista, *Mulier ecce Filius tuus*, Joannes factus sit Virginis filius. Quomodo autem hoc? scit Deus qui talia potest.*

Dices, Damianus non vult Joannem factum esse verè filium Virginis per hæc verba, *Mulier ecce Filius tuus*, sicut panis factus est Corpus Christi per illa, *Hoc est Corpus meum*: ait enim Joannem factum esse filium Virginis per illa sicut panis Corpus Christi, ex quâdam similitudine: Respondeo fuisse crassissimum & intolerabilis error omnimodam hic prætereundam similitudinem, quare omninò hic cum limitatione & restrictione debuit loqui & locutus est Damianus. Igitur similitudinem docendo expressè, dissimilitudinem tamen aliquam insinuat. Sed in quo similitudo? in quo dissimilitudo? Audi: similitudo est in effectu utrimque ex verbis Christi secuto, ut scilicet juxta jam dicta, sicut panis factus est verè Corpus Christi vi verborum illorum, *Hoc est Corpus*

Corpus meum, ita Joannes verè filius Virginis vi istorum, *Mulier ecce filius tuus*: Si enim hîc esset dissimilitudo, in quo ergo similitudo? dissimilitudo verò est in modo quo secutus est effectus, quia nimirum panis conversus est in Corpus Christi præexistens, & desit esse panis: Joannes verò non est conversus in Christum Filium Virginis præexistentem, nec desit esse Joannes: absit ut tam absurda cogitemus, sed manens Joannes qui erat, factus est Virginis filius, quod non erat: atque secundum hoc, & propter hoc limitatè loquitur D. Damianus.

XLII. Ex quâ doctrinâ illud pro me hîc decerpo, quod cum Joannes ex Beato Damiano factus sit verè filius Virginis per illa verba, *Mulier ecce filius tuus*; sicut panis verè Corpus Christi per ista, *Hoc est Corpus meum*, non sit autem hâc ratione Joannes filius Virginis generatione, ut constat: consequenter Divum Damianum censere nobiscum, posse scilicet aliquem fieri à Deo alterius verè filium absque eo quod interveniat generatio si Deus voluerit.

SECTIO VI.

Probatum idem sensus auctoritate aliorum Doctorum & Interpretum.

XLII. SI hos ex ordine persequi vellem, Quando esset finis? Quare ex his paucos selectos accipe, ac primò quidem nostrum Guidonem Perpinianum qui florebat anno 1320. in Opere quod inscripsit *Quatuor unum in Evang.* ad citata Divi Joannis Præcursoris verba, ubi postquam retulit sententiam eorum, qui in illis per lapides intelligebant Gentiles, qui lapides colebant, & quibus similes facti sunt: & per filios Abraham: imitantes fidem & opera Abraham: Subdit secundam, his verbis. *Vel ad litteram ubi Joannes baptisabat, ubi stabant Pharisei, lapides ostendebat: ut sit sensus potens est Deus qui de terra hominem formavit, de istis lapidibus suscitare filios Abraham.*

XLIII. Dices Guidonem commodè explicari posse juxta dicta superius Sect. 2.

dicendo quod illud ad litteram intelligat de lapidibus quidem veris non tamen de filiis veris Abraham: sed contra, cum enim eximus hic Doctor & ex Generali Ordinis Episcopus, prius explicans hunc textum secundum sensum spirituales applicet distinctè sensum illum tam lapidibus quàm filiis Abraham. Cur aut quomodò, cum ab illo sensu transit ad litteralem, & dicit verba illa Divi Joannis ad litteram posse intelligi *ut sit sensus potens est Deus qui de terra hominem formavit de istis lapidibus suscitare filios Abraham.* Cur inquam aut quomodo verba illa restringerentur ad unum tantum terminum à quo scilicet lapides, quæ in sensu spirituali extendit ad utrumque? Deinde comparat Guido formationem filiorum Abraham ex lapidibus, cum primâ formatione hominis de terrâ: ergo sicut hîc intelligitur de terrâ & de homine ad litteram, ita & illic de lapidibus & filiis Abraham ad litteram.

Conspirat Doctissimus Cornelius XLIV. Jansenius Episcopus Gandavensis in Concordiâ Evangelicâ cap. 13. cujus hæc sunt verba. *Nolite, inquit, cogitare Pater noster Abraham est, proinde cum semini eius facta sit promissio salutis & hereditatis, non poterit venire super nos ira Dei, &c. Ego enim vobis confirmo posse Deum omnibus etiam vobis perditis adimplere promissiones Abraham de semine ipsius factas. Nota illud (de semine ipsius factas,) nam qui olim ex lapideâ & sterili vulvâ Sara excitavit Abraham filium, cujus deinde posteritas arene maris coæquata est, is modo vel ex istis quos cernitis lapidibus, eidem suscitare poterit semen. Nota (semen) in quo præstet quæ illi promissa sunt. Et post pauca. Notandum, inquit, cum dicit ex lapidibus istis, &c. demonstrasse lapides aliquos coram postis &c. ad litteram enim intelligendum Joannem id significare quod verum est, Deum, qui ex nihilo omnia fecit, potuisse etiam ex lapidibus filios Abraham suscitare. Et iterum inferius postquam verba illa explicavit secundum sensum spirituales, subdit iterum in nostram sententiam. Præterea notandum quod dicit ex lapidibus posse dari Abraham filios. Illo enim aperte significat posse aliquos fieri filios Abraham etiam si ex illo non sint carnaliter prognati, imò ab eo sint quàm alienissimi secundum carnalem generationem,*

generationem, quid enim à carne Abrahae magis diversum quam lapides.

XLV. In eandem abit sententiam noster Thomas Beauxamis tomo 1. in Harmoniam Evangelicam ad illa verba Divi Joannis, ubi sequitur & citat Divum Hieronymum, Euthymium, & Theophylactum, de quibus Sectione præcedenti.

XLVI. Horum vestigia præmens Didacus Stella in Lucae cap. 3. verba illa Divi Joannis versans sic profertur. *Sed mirum videtur quomodo possit Deus hoc facere, cum Abraham jam obierit, & carnales filii ex carnali semine propagentur? Nam bene Deus ex lapidibus, quos tunc Ioannes digito ostendebat, poterat homines facere, imò ex nihilo: sed quod isti homines sic facti & creati, essent filii Abrahae, impossibile videbatur, sed cum Deo nihil impossibile sit, & potestas ejus sit infinita, multis modis hoc facere potest. Primò quia potest transubstantiando convertere unum in aliud subjectum, sicut quotidie facit in sacrosancto Eucharistica Sacramento, ubi fit transubstantiatio, nam substantia panis convertitur in substantiam Corporis Christi. Et sic lapides in Iudeos, tunc vel nunc existentes convertere poterat. Item potuit hoc facere suscitando Abraham, & lapides in semen ejus convertere. Multis etiam aliis modis vobis ignotis poterat Deus hoc efficere.*

XLVII. Tandem ut alios innumeros omittam, Doctissimus è Societate Jesu Interpres Maldonatus in cap. 3. Matthæi sic explicat. *Veros significat lapides ex quibus non minus potest Deus filios Abrahae suscitare, quam potuit filium Abrahae Isaac ex mortuâ jam vulvâ Saræ. Genesis cap. 15. v. 4. & 5. & Roman. cap. 4. v. 19. Eò enim videtur Evangelista alludere. At suscitatus ex mortuâ vulvâ Saræ fuit verè filius, ergo & ex lapidibus suscitandi, licet dissimili modo. Deindè post pauca idem Maldonatus subtilissimè. Quod autè Remigius refert dixisse quosdam Ioannem hæc dicentem, eos demonstrasse lapides quos olim Hebraei Iordanem trajicientes in sempiternum monumentum erexerunt Iosue cap. 4. vers. 7. non est creditu necessarium, & nimis sententiam restringit. Illud malim observari suscitare filios Hebraicam esse locutionem, quæ plus quam gignere significat, nempe gignere unde*

videntur gigni non posse. Hæc ille. Non quod actionem gignendi hic velit, sed significat terminum seu filiationem inde, unde filiatio videtur non posse expectari.

Ex quibus omnibus patet Abrahamum & quemvis hominem posse (si Deus voluerit) esse verè & propriè patrem, & habere verum & propriè dictum filium absque eo quod interveniat generatio, quæ nullo modo requiritur ut quis fiat verè pater, nisi viâ communi naturali & ordinariâ: Cum ergò Divus Josephus adeò disertè dicatur Pater Jesu in Evangelio, cum eum Deus elegerit directè ut esset Pater Jesu, atque idco non priùs eum ex Virgine concipi voluerit, quam eum duxisset, & ex istâ intentione ejus vices in formatione Christi in Virgine suppleverit, consequum est ipsum esse verè & propriè Christi Patrem: nec minus quam foret Abraham pater istorum, qui ex lapidibus à Deo ipsi fuissent per potentiam obedientialem suscitati: Nam Abraham non foret Pater istorum generatione à se profectâ, sed actione à Deo proprio positâ, ut patet ex textu. Atqui hoc esset à Deo suppleri causalitatem, seu actionem Abrahamæ pro Abrahamo, Cum ergo in casu Divi Josephi suppleverit Deus, seu Spiritus Sanctus in productione Christi actionem Divi Josephi, omninò dicendum est non minus propriè esse Patrem Christi, quam foret Abraham pater istorum filiorum ipsi à Deo suscitatorum, quin potiori jure cum Spiritus Sanctus suppleverit actionem Divi Josephi, ipso existente, & in ejus uxore Divâ Virgine cum quâ erat jure matrimonii una caro.

CAPUT XIV.

Roboratur iterum nostra Sententia de hac Divi Josephi Paternitate exemplo à rebus naturalibus petito.

EXEMPLA habemus, primò, in Ape de quâ Ecclesia in Benedictione Cerei Pafchalis